

POSTANOWIENIE Z DNIA 1 KWIETNIA 2011 R.

III KK 58/11

„Obowiązkiem” w rozumieniu art. 75 § 2 k.k. nie jest rozstrzygnięcie uwzględniające powództwo cywilne, o którym mowa w art. 415 § 1 k.p.k.

Przewodniczący: sędzia SN D. Rysińska.

Sędziowie SN: R. Malarski (sprawozdawca), Z. Puskarski.

Sąd Najwyższy w sprawie Zdzisława R., skazanego z art. 284 § 2 k.k. i in., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 1 kwietnia 2011 r. kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego od postanowienia Sądu Rejonowego w E. z dnia 12 listopada 2009 r.,

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie i na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. u m o - r z y ł postępowanie wykonawcze w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, obciążając w tym zakresie kosztami procesu Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w E., wyrokiem z dnia 5 czerwca 2006 r., m.in. wymierzył Zdzisławowi R. karę łączną roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat, oraz na podstawie art. 415 § 1 k.p.k. zasądził od niego i pozostałych dwóch współoskarżonych solidarnie

na rzecz PZU S.A. kwotę 199 959 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2002 r. do dnia zapłaty. Sąd Okręgowy w E., wyrokiem z 14 grudnia 2006 r., utrzymał w mocy pierwszoinstancyjne orzeczenie.

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2009 r. Sąd Rejonowy w E., na podstawie art. 75 § 2 k.k., zarządził wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności, wskazując w uzasadnieniu, że Zdzisław R. nie uiścił na rzecz zakładu ubezpieczeń zasądzonej sumy, co było „aktem złej woli, ponieważ obiektywnie oceniając sytuację finansową skazanego miał on możliwość do wywiązania się z obowiązku zapłaty”.

Wniosek skazanego o uchylenie postanowienia o zarządzeniu wykonania kary w trybie art. 24 § 1 k.k.w. spotkał się w dniu 3 września 2010 r. z odmową sądu właściwego. Złożone przez obrońcę skazanego zażalenie na to postanowienie nie zostało uwzględnione w dniu 26 października 2010 r. przez Sąd Okręgowy w E., który podkreślił, że Zdzisław R. nie wywiązał się z ciążącego na nim „obowiązku zapłaty określonej kwoty na rzecz pokrzywdzonego”.

Kasację od prawomocnego postanowienia z dnia 12 listopada 2009 r. wniósł na korzyść skazanego w trybie art. 521 k.p.k. Rzecznik Praw Obywatelskich. Zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie art. 75 § 2 k.k., przez błędne uznanie, że niezapłacenie zasądzonej na mocy art. 415 § 1 k.p.k. kwoty stanowi niewykonanie nałożonego „obowiązku” w rozumieniu wskazanego przepisu prawa materialnego, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i na mocy art. 15 § 1 k.k.w. umorzenie postępowania wykonawczego w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja, jako w oczywistym stopniu zasadna, zasługiwała w całości na uwzględnienie.

Rozpocząć wypada od przypomnienia stypizowanych w art. 75 § 2 k.k. fakultatywnych podstaw zarządzenia wykonania kary ze względu na zachowanie skazanego w okresie próby. Podstawami tymi są: rażące naruszenie porządku prawnego, uchylanie się od uiszczenia grzywny, od dozoru, od wykonania nałożonych obowiązków lub orzeczonych środków karnych. Przedstawiony katalog ma charakter zamknięty i jakiegolwiek próby jego uzupełnienia czy też rozszerzającej wykładni poszczególnych przesłanek, prowadzące do poszerzenia zakresu instytucji odwołania dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary, uznać należy za niedopuszczalne. W świetle poczynionej uwagi trzeba przyjąć, że pod pojęciem „nałożonych obowiązków” rozumieć trzeba obowiązki probacyjne, które stosowane są wobec skazanego w okresie próby w celu wychowawczego oddziaływania, w szczególności zapobieżenia popełnienia przez niego ponownie przestępstwa (art. 72 k.k.). Takiego charakteru, poniekąd represyjnego, nie mają z całą pewnością orzeczenia sądów karnych, zapadłe w procesie adhezyjnym na podstawie art. 415 § 1 k.p.k. Mają one charakter wybitnie cywilnoprawny, a do procedowania w zakresie powództwa cywilnego co do zasady stosuje się przepisy postępowania cywilnego (art. 70 k.p.k.).

Sumując, należy stwierdzić: „obowiązkiem” w rozumieniu art. 75 § 2 k.k. nie jest rozstrzygnięcie uwzględniające powództwo cywilne, o którym mowa w art. 415 § 1 k.p.k.

W tej sytuacji, skoro orzeczenie o zasądzeniu na podstawie art. 415 § 1 k.p.k. kwoty 199 959 zł na rzecz zakładu ubezpieczeń nie stanowiło „obowiązku” w znaczeniu, o którym mowa w art. 75 § 2 k.k., to zarządzenie przez sąd właściwy wykonania kary tylko z tej racji, że skazany, kierując się „złą wolą”, nie uiścił na rzecz uprawnionego podmiotu zasądzonej sumy pieniężnej z tytu-

łu odszkodowania, należało potraktować jako rażące i mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie prawa.

Skutkiem przedstawionej konstatacji stało się uchylenie zaskarżonego postanowienia i – na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. – umorzenie postępowania wykonawczego w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, bowiem upłynęło już 6 miesięcy od zakończenia okresu próby (art. 75 § 4 k.k.).

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 632 pkt 2 k.p.k.